

Regionalny Program Operacyjny WD 2014–2020

- działania wspierające rozwój obszarów wiejskich

Dolny Śląsk w perspektywie finansowej na lata 2014-2020 otrzymał ponad 2 miliardy euro (dokładnie 2 252 546 589 €), które planuje przeznaczyć na zwiększenie konkurencyjności gospodarki i poprawę warunków życia mieszkańców. Sektor małych i średnich przedsiębiorstw odgrywa ważną rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym regionu i ma kluczowe znaczenie dla zwiększenia jego konkurencyjności. Na obszarach wiejskich województwa stanowi on główne źródło zatrudnienia, ale w regionie występuje znaczne zróżnicowanie w zakresie liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. mieszkańców.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 został podzielony na 11 Osi priorytetowych. W ramach Osi priorytetowej 1 **Przedsiębiorstwa i innowacje**, podejmowane będą kompleksowe działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w regionie, które zawarte są w dwóch celach tematycznych: wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji oraz wzmacnianie konkurencyjności sektora MŚP.

Cele szczegółowe natomiast zakładają dla przedsiębiorstw sektora MŚP m.in.: lepsze warunki dla rozwoju, zwiększony poziom handlu zagranicznego oraz zwiększone zastosowanie innowacji.

Na wsparcie dla projektów realizowanych w ramach pierwszej osi przeznaczona została kwota 415,5 mln euro. Środki finansowe będą przeznaczone dla beneficjentów 5 działań, takich jak:

- 1.1 Wzmacnianie potencjału B+R i wdrożeniowego uczelni i jednostek naukowych,
- 1.2 Innowacyjne przedsiębiorstwa,
- 1.3 Rozwój przedsiębiorczości,
- 1.4 Internacjonalizacja przedsiębiorstw,
- 1.5 Rozwój produktów i usług w MŚP.

Więcej informacji o działaniach planowanych w ramach 1 Osi priorytetowej:

Beneficjentami działania 1.1 mogą być wyłącznie publiczne jednostki naukowe i ich konsorcja oraz publiczne szkoły wyższe i ich konsorcja. Konsorcjum naukowe to grupa jednostek organizacyjnych, w której skład wchodzi, co najmniej jedna jednostka naukowa oraz co najmniej jeden **przedsiębiorca** albo, co najmniej dwie jednostki naukowe, podejmującą na podstawie umowy wspólne przedsięwzięcie obejmujące badania naukowe, prace rozwojowe lub inwestycje służące potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych.

W ramach działania **1.2 Innowacyjne przedsiębiorstwa** wyodrębnione będą 2 poddziałania, w ramach, których można składać następujące typy projektów:

- A. Wsparcie dla przedsiębiorstw chcących rozpocząć lub rozwinąć działalność B+R,
- B. Tworzenie i rozwój infrastruktury B+R przedsiębiorstw,
- C. Usługi dla przedsiębiorstw,
- D. Rozwój i profesjonalizacja oferty wsparcia proinnowacyjnego otoczenia biznesu. Projekty w zakresie uzupełnienia infrastruktury B+R - IOB.

Preferowane będą projekty w zakresie: regionalnych inteligentnych specjalizacji, których elementem będzie stworzenie etatów badawczych, realizowane przez konsorcja lub realizowane w ramach powiązań klastrowych. Wspierane będą projekty badawcze przedsiębiorstw mające służyć opracowaniu nowych lub istotnie ulepszonych produktów i procesów produkcyjnych (innowacje produktowe, procesowe) oraz projekty obejmujące tworzenie i rozwój zaplecza badawczo-rozwojowego. Projekty realizowane mogą być przez przedsiębiorstwa samodzielnie bądź we współpracy z jednostkami naukowymi, szkołami

wyższymi lub innymi Instytucjami Otoczenia Biznesu. Inwestycje infrastrukturalne mogą być uzupełnione o działania związane z rozwojem umiejętności kadr przedsiębiorstwa z zakresu wykorzystania nowej aparatury badawczej.

Planowane jest, że Inteligentne Specjalizacje na Dolnym Śląsku, będą dotyczyły:

- surowców naturalnych i zaawansowanych materiałów (w tym: wykorzystanie technologii fotonicznych, nanotechnologii, technologii pomiarowych, surowce, jako dodatki funkcjonalne do kompozytów, polimerów, technologie odzysku składników użytecznych z odpadów, sensory w systemach kontroli procesów technologicznych wydobywania);
- żywności funkcjonalnej i nutraceutyków (w tym: biotechnologia, żywność ukierunkowana na profilaktykę chorób cywilizacyjnych, technologie żywności, preparaty biomedyczne);
- produkcji maszyn i urządzeń do obróbki metali (w tym: nanotechnologie, polimery, technologie materiałowe dla elementów urządzeń wykorzystywanych w ekstremalnych warunkach);
- branży chemicznej i farmaceutycznej (w tym: biomateriały, inżynieria genetyczna, nanoosiłki, systemy dostarczania leków);
- mobilności przestrzennej (w tym: części do samochodów oraz samoloty i podzespoły do produkcji lotniczej);
- Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych (ICT) (w tym: programowanie, aplikacje mobilne, internet rzeczy).

Wsparcie przedsiębiorstw obejmować będzie także wdrożenie własnych lub zakupionych wyników badań naukowych/technologii oraz praw do własności intelektualnej związanej z wdrażanym produktem lub usługą, w tym nowe inwestycje obejmujące zastosowanie nowych, innowacyjnych w skali regionu rozwiązań w szczególności technologicznych w produkcji i usługach, np. prowadzących do zmniejszenia szkodliwego oddziaływania na środowisko. Projekty powinny charakteryzować się możliwie wysokim stopniem współfinansowania ze źródeł prywatnych na etapie realizacji (w pierwszej kolejności) lub utrzymania inwestycji.

Uzupełnieniem przedsięwzięć związanych z rozwojem potencjału B+R będzie finansowanie działań związanych z podnoszeniem kwalifikacji kadr przedsiębiorstw z zakresu wykorzystania infrastruktury B+R, czy realizacji procesu innowacyjnego.

Beneficjentami działania 1.1 mogą być: przedsiębiorcy, przedsiębiorstwa typu spin off, czyli powstałe poprzez wydzielenie się z jednostki macierzystej, którego celem jest komercjalizacja wiedzy naukowej i technologii, instytucje otoczenia biznesu (IOB), w tym organizacje pozarządowe; jednostki samorządu terytorialnego w zakresie instrumentu typu bon na innowacje/koordynacji usług proinnowacyjnych.

W działaniu **1.3 Rozwój przedsiębiorczości**, wyodrębniona zostanie pulami środków na Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT): Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego, Aglomeracji Jeleniogórskiej oraz Aglomeracji Wałbrzyskiej, w zakresie typów projektów dotyczących:

- A. Przygotowania terenów inwestycyjnych w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych - w zakresie infrastruktury służącej MSP,
- B. Wsparcia infrastruktury przeznaczonej dla przedsiębiorców - w zakresie projektów inwestycyjnych dotyczących tworzenia infrastruktury przeznaczonej dla przedsiębiorców (np. inkubatorów przedsiębiorczości, parków biznesu),
- C. Doradztwo dla MSP.

Wsparcie ukierunkowane będzie na tworzenie i wspomaganie rozwoju inkubatorów przedsiębiorczości (w tym akademickich) oraz wsparcie przedsiębiorców, poprzez usługi świadczone przez takie inkubatory przedsiębiorczości. W ramach tego priorytetu będzie możliwe tworzenie nowej infrastruktury inwestycyjnej (budowa) lub rewitalizacja (modernizacja) istniejącej infrastruktury w celu dostosowania jej do nowych funkcji gospodarczych, w szczególności udostępnianej przedsiębiorcom na cele inwestycyjne (w tym

uzbrojenie terenu, rekultywacja gruntów, makroniwelacja gruntów, w ograniczonym zakresie budowa/modernizacja dróg w celu udostępnienia ww. infrastruktury) w celu, stworzenia przedsiębiorcom korzystnych warunków do inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej.

Działania inwestycyjne będą mogły być uzupełnione wsparciem obejmującym rozpowszechnianie informacji o możliwościach inwestycyjnych na terenie województwa w zakresie związanym z realizacją projektu inwestycyjnego.

W poddziałaniu skierowanym do MŚP, wsparcie dla przedsiębiorstw przez Instytucje Otoczenia Biznesu będzie odbywać się poprzez działania doradcze udzielane w kierunku:

- usług w zakresie wsparcia doradczego dostosowanego do potrzeb firm (realizowanego np. w formie voucherów na usługi i inkubacji zdalnej),
- usług z zakresu pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania działalności przedsiębiorstw, w tym przygotowanie dokumentów i analiz niezbędnych do pozyskania zewnętrznego źródła finansowania, pomoc w pozyskaniu inwestora, analiza potrzeb i identyfikacja źródeł finansowania projektu.

W projektach dotyczących zagospodarowania terenów pod działalność gospodarczą, stref aktywności gospodarczej i parków biznesu beneficjentami mogą być: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne JST, specjalne strefy ekonomiczne, IOB. O wsparcie w zakresie inkubatorów przedsiębiorczości mogą aplikować: IOB, uczelnie/szkoły wyższe oraz **Lokalne Grupy Działania (LGD)**.

Celem działania **1.4 Internacjonalizacja przedsiębiorstw** jest zdobycie nowych rynków zbytu oraz budowanie rozpoznawalności marki Dolnego Śląska. Realizowane będą działania ukierunkowane na promocję przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych (w tym m.in. branż rolno-spożywczych), a także na wzmocnienie wizerunku dolnośląskiej gospodarki, obejmujące m.in. promocję gospodarczą i turystyczną i kulturalną regionu, w tym również poprzez działania informacyjne i edukacyjne.

Typy projektów, których będzie dotyczyło dofinansowanie, to:

- A. Tworzenie nowych modeli biznesowych MSP,
- B. Zwiększenie międzynarodowej ekspansji MSP poprzez wdrożenie nowych modeli biznesowych,
- C. Wsparcie MSP w zakresie ekspansji na rynki zewnętrzne,
- D. Promocja dolnośląskich przedsiębiorstw na rynkach krajowych i międzynarodowych oraz oferty gospodarczej regionu.

Wsparcie koncentrować się będzie na wzmacnianiu międzynarodowej współpracy gospodarczej przedsiębiorstw (w tym **grup producentów rolno-spożywczych**) oraz zwiększeniu ich aktywności na rynkach zagranicznych.

Wspierane projekty będą obejmować dofinansowanie m.in. wizyt studyjnych i misji zagranicznych, udziału w międzynarodowych targach branżowych, targach i wystawach za granicą, a także w innych ważnych dla wybranej branży wydarzeniach o charakterze międzynarodowym oraz organizację zbiorowych wystaw na terenie działalności przedsiębiorstw - ukierunkowanych na przyjęcie wizyt studyjnych potencjalnych zagranicznych partnerów handlowych. Finansowane będą inwestycje przedsiębiorstw w zakresie internacjonalizacji, takie jak: dostosowanie produkcji do wymagań rynku zagranicznego, tworzenie działów obsługi eksportu, certyfikacji, logistyka.

Uzupełnieniem przedsięwzięć związanych ze wzrostem eksportu i zdobywaniem nowych rynków zbytu może być wsparcie doradcze.

Beneficjentami i grupami docelowymi w ramach tego działania, mogą być: MŚP, IOB, LGD, jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne JST.

1.5 Rozwój produktów i usług w MŚP, którego celem jest zwiększenie zdolności przedsiębiorstw w zakresie rozwoju produktów i usług.

W ramach tego priorytetu preferowane będą projekty: powodujące zwiększenie zatrudnienia, dla branż o największym potencjale rozwoju/inteligentnych specjalizacji, partnerskie ukierunkowane na współpracę B2B (stanowiące ogniwa łańcucha dostaw).

Typy projektów, których będzie dotyczyło dofinansowanie, to:

- A. Wsparcie innowacyjności produktowej i procesowej MSP,
- B. Wsparcie na inwestycje w zakresie wdrożenia wyników prac B+R w działalności przedsiębiorstw,
- C. Wsparcie dotyczące zwiększenia konkurencyjności mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Wspierane będą inwestycje MŚP obejmujące zastosowanie innowacyjnych rozwiązań na poziomie przedsiębiorstwa, prowadzące do wprowadzenia na rynek nowych produktów/usług (w tym turystycznych) lub dokonanie zasadniczych zmian w sposobie świadczenia usług lub procesie produkcyjnym. Wsparcie obejmować będzie rozwój produktów i usług opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych, w tym sprzedaż produktów i usług w internecie, tworzenie i udostępnianie usług elektronicznych, optymalizację procesów ułatwiających zarządzanie przedsiębiorstwem oraz współpracę pomiędzy przedsiębiorcami poprzez rozwiązania informatyczne. Wsparcie inwestycyjne dla przedsiębiorstw z sektora produkcyjnego i usługowego przyczyniające się do zwiększenia ich konkurencyjności, będzie obejmować m.in. zakup maszyn i sprzętu lub rozbudowę przedsiębiorstwa.

W ramach Działania, przyczyniającego się do rozwoju mikro, małych oraz średnich przedsiębiorstw poprzez wsparcie inwestycyjne (dotacyjne) i instrumenty finansowe o wsparcie mogą się ubiegać: MŚP, partnerstw MŚP, podmioty wdrażające instrumenty finansowe.

Wsparcie dotacyjne otrzymają wyłącznie projekty inwestycyjne wspierające innowacyjność produktową - prowadzące do wprowadzenia na rynek nowych lub ulepszonych produktów lub usług, oraz innowacyjność procesową przedsiębiorstw - dokonywanie zasadniczych zmian procesu produkcyjnego lub sposobu świadczenia usług. Projekty obejmujące rozwój poprzez rozbudowę istniejącego przedsiębiorstwa, inwestycje w sprzęt produkcyjny, nowoczesne maszyny i urządzenia prowadzące do zwiększenia skali działalności firmy lub wzrostu zasięgu oferty firmy uzyskają wsparcie za pomocą instrumentów finansowych.

Warto jeszcze wspomnieć o możliwościach, jakie dają:

Oś priorytetowa 3 **Gospodarka niskoemisyjna** - w ramach, której planowane są działania takie jak:

1. Budowa oraz modernizacja infrastruktury służącej wytwarzaniu energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.
2. Budowa i modernizacja sieci umożliwiających przyłączanie jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego.
3. Modernizacja energetyczna obiektów, w tym także wymiana lub modernizacja źródła energii.
4. Budowa lub przebudowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji i trigeneracji.

Wspierane będą inwestycje, których zastosowanie pozwoli uzyskać redukcję emisji CO₂ na poziomie, co najmniej 30% w stosunku do stanu przed inwestycją.

Oś priorytetowa 8 **Rynek pracy** - w ramach, której planowane są działania takie jak:

1. Tworzenie i rozwijanie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, w tym alternatywnych form opieki jak klub dziecięcy, dzienny opiekun czy niania.
2. Wsparcie ukierunkowane na rzecz MŚP oraz ich pracowników – rozwój kompetencji pracowników oraz kompleksowe usługi rozwojowe.

3. Wsparcie dla osób zwolnionych, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy.
4. Programy zdrowotne (profilaktyczne i rehabilitacyjne) kierowane do osób w wieku aktywności zawodowej służące wydłużeniu aktywności zawodowej

Instytucja Zarządzająca, którą jest Zarząd Województwa, będzie na bieżąco monitorować realizację wartości zaplanowanych wskaźników wykonania i reagować na zjawiska, które mogą mieć na nie wpływ, jak również dokonywać po przeprowadzeniu stosownych analiz odpowiednich korekt dot. przyjętych wskaźników lub alokacji kwot wsparcia pomiędzy priorytetami. W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 przewiduje się wsparcie za pomocą instrumentów zwrotnych oraz instrumentów mieszanych.

Aktualnie trwają jeszcze konsultacje społeczne projektu Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WD 2014-2020.

Więcej informacji na temat RPO WD na stronie <http://www.rpo.dolnyslask.pl/>

Ryszard Targosz

Dział Przedsiębiorczości Wiejskiego Gospodarstwa Domowego i Agroturystyki

DODR we Wrocławiu

Opracowano na podstawie projektu szczegółowego opisu osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 z 4 marca 2015 r.